

ליקוטים וסיפורים נפלאים - יתרו

"וישמע יתרו" (יה, א)

שבע שמות נקראו לו... יתר על שם שיתר פרשה אחת בתורה 'ואתה תחזה'. יתרו לכשנתגייר וקיים המצוות הוסיפו לו אות אחת על שמו. (רש"י)
אמר החידושי הרי"ם ז"ע, יתרו היה ענוותן גדול ולכן קרא את עצמו יתר, לציין שהוא הרגיש את עצמו למיותר לגמרי, כאדם שאין בו שום תועלת.
הוסיף לו הקב"ה אות על שמו וקרא לו 'יתרו', שההרגש שהוא מיותר היתה רק שלו, אבל האמת אינה כן, כי היה משכמו ומעלה. (ילקוט מאיש לרעהו)

"וישמע יתרו" (יה, א)

'יתר' על שם שיתר פרשה אחת בתורה 'ואתה תחזה'.
באסיפה בעניני הציבור קם גדול אחד ופתח בדברי ביקורת על כמה דברים שלדעתו היו יכולים להיעשות בצורה טובה יותר.
אמר לו הרה"ק האמרי אמת ז"ע, ביקורת בלבד זה לא גדולה, העיקר הוא לשאת בעול ולראות כיצד לתקן ולהיטיב להבא".
והוסיף, חז"ל הסבירו שיתרו נקרא יתר על שהוסיף פרשה אחת בתורה, ורש"י מדגיש שמה שמייחד את יתרו היא לא הביקורת של - 'לא טוב הדבר אשר אתה עושה' (פסוק ז), אלא עצתו כיצד לתקן את הדברים להבא - 'ואתה תחזה' (פסוק כא).

(ליקוטי יהודה)

"וישמע יתרו" (יה, א)

'מה שמועה שמע ובא, קריעת ים סוף ומלחמת עמלק' (רש"י).
ביארו צדיקים (רמתיים צופים) שהכוונה - איזו שמועה שמע יתרו שממנה הבין והרגיש שיש בכוחו להיות מבני ישראל, ושיוכל לעמוד בקיום כל התורה כולה ומצוותיה?
אלא ששמע קריעת ים סוף ומלחמת עמלק, שאין חפץ הקב"ה בנצחון על היצר אלא כל רצונו הוא המלחמה בו, וכל יסוד היהדות הוא המלחמה התמידית עם היצר הרע, על כן אמר, אם זה עיקר התורה כולה, אף אני אוכל להיות נמנה כחלק מבני ישראל, להילחם עם יצרי, שאף אם אין בי כח לנצחו, מכל מקום יש בכוחי לעמוד בקשרי המלחמה.

(באר הפרשה)

"וישתחו וישק לו" (יה, ז)

פרש"י משה השתחוה ליתרו. לכאורה קשה, מדוע אכן לא השתחוה יתרו לכבד את משה? יש לומר בדרך הלצה, שאמרו חז"ל (הובא ברש"י) לא הניח יתרו עבודה זרה שלא עבדה, ועל כן לא השתחוה למשה, שלא יחשדוהו כי חושב את משה לאלקות, ואף משתחוה לו. (רבי משה פיינשטיין)

"ויאמר יתרו ברוך ה' אשר הציל אתכם" (יה, י)

גנאי הוא למשה ושישים רבוא, שלא אמרו ברוך, עד שבא יתרו ואמר - ברוך ה' (סנהדרין צד:).
שאל הרה"ק בעל התפארת שלמה ז"ע והרי לכאורה הדבר מוקשה, וכי השירה שאמרו בני ישראל על הים היתה שבח קטן מן המילים הספורות שאמר יתרו? אלא התירוץ הוא, יתרו חידש דבר בהבעת הכרת טובה לה'! כי בני ישראל הודו לה' על הטובות שנעשו להם עצמם, ואילו יתרו אמר דברי תודה על הטובות והחסדים שנעשו לאחרים, ובכך היה ראשון!...

"מן הבוקר עד הערב" (יה, יג)

מעשה עם הגאון רבי שמואל מסלנט זצ"ל אשר ישב על כיסא הרבנות בירושלים שבין החומות קרוב לשבעים שנה.

לצד חכמתו ובקיאותו בתורה ובהוויות העולם, התפרסם רבי שמואל ברבים בפשטות הליכותיו עם הבריות ובאורח חייו הצנועים. אך יותר מכל הרשים את בני העיר באותם ימים בנכונותו התמידית להורות דין ולפסוק הלכה לכל דורש בכל עת ובכל שעה.

פעם שאלו מקורביו של רבי שמואל את רבם הנערץ "מדוע אין כבוד הרב קובע שעות מיוחדות ביום לקבלת קהל ולפסיקת שאלות בהלכה?"

השיב רבי שמואל בנימה אבהית לשואלים "כל יהודי, וביותר רב ומנהיג בישראל, צריך להשתדל בכל כוחו ללכת בדרכי ה' ולדבוק במידותיו, והרי דרך ה' היא לענות לפונים אליו בכל עת ובכל שעה. הנה אנו אומרים בברכת המזון "שאתה זן ומפרנס אותנו תמיד, בכל יום ובכל עת ובכל שעה" משמע שלפני ה' יתברך

"חוצפה יסגא"
הוא יֵרֵד מֵהַאוֹטוֹבוֹס לְאַחַר נְסִיעָה הָאַרְבָּה וּפְנִי
לְעֵבֶר בֵּיתוֹ אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַיִם.
בְּדֶרֶךְ פֶּגֶשׁ בְּקִבְצָן שֶׁבְקֶשׁ מִמֶּנּוּ תְרוּמָה, עֵינָיו
הַבּוֹחֲנוֹת פִּסְקוּ כִּי הֶקְבָּצָן אֶכֶן רְאוּי וְזָקוֹק לְתְרוּמָה
נִכְבָּדָה.
מִתּוֹךְ תְּחוּשָׁה שֶׁל שְׁלִיחוֹת, שֶׁלֶף מִפִּיסוֹ סְכוּם
מִכָּבֵד וְנָתַן לְקִבְצָן.
הֶקְבָּצָן הָעֲרִירִי שֶׁהִיָּה רַעֲב, הֶלֶךְ וְקָנָה לְעַצְמוֹ מִיָּנִי
מֵאַפָּה בְּמֵאֲפָיָה קְרוּבָה.
.....

לעיי"נ הרה"צ
ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - יתרו

לכן קל להם לחלק את כל כספם. ואכן, את כל מה שהם מעניקים לי אני מחלק לצדקה לעניים ונצרכים. ואילו אתה... אוהב כסף לא ישבע כסף... משום כך ערך זה נטבע היטב גם בלבנות שומעי לקחך, משום כך קשה להם לתת לך אף פרוטה אחת.

"ויחן שם ישראל נגד ההר" (יט, ב)

כאיש אחד בלב אחד (רש"י).
כאשר נפוליאון בונפרטה כבש חלקים גדולים מרוסיה הוא נהג מידי פעם להתיעץ עם גדולי ישראל אודות סיכויי לנצח במלחמה, מסופר שהוא נפגש גם עם רבי חיים מוולוז'ין. היתה זאת שעת לילה מוקדמת כאשר הגיעו חיילי הצבא הצרפתי לחניית לילה סמוך לוולוז'ין. עיירה זו השוכנת על הצטלבות דרכים ראשיות, איננה עיר מבצר ונוחה היתה להכבש. רוב תושביה ברחו מאימת המלחמה או התחבאו מאחורי סורג ובריה.

כשנכנסו שליחו של נפוליאון

ושרי צבאו אל העיירה, לא מצאו בה אלא בתים חשוכים ורחובות שוממים ריקים מכל נפש חיה.

רק מבית המדרש של וולוז'ין גילה להפתעתו כמה קרני אור בוקעים מבעד לחלונות. הוא ניגש אל הבית, פתח את דלת בית המדרש ונכנס פנימה. והנה בקצה האולם יושב אדם זקן, בראשית שנות השבעים שלו, בידו נר דולק, וספר פתוח לפניו.

היה זה ר' חיים מוולוז'ין, אשר בעת מצוקה כבעת שמחה מצא למפלט לו את בית המדרש. כל כך היה שקוע בתלמודו שלא חש

בקצין הנכנס ומתקרב אליו, אך משפתח זה בקולו הרועם, ניתר הגר"ח ממקומו.

הקצין ניסה את כוחו של ר' חיים בצרפתית, אך משהראה סימנים כלא מבין את דבריו עבר לדבר גרמנית, שואל את הגר"ח אם מבין שפה זאת. השיבו רבנו, אינני בקי בה ביותר אולם אשתדל להשיבך בשפה זו.

אם כך - אמר הגנרל - אולי תגיד לי היכן גר פה הרבי שלכם, "חיים" שמו, עליו שמענו רבות כיועד צפונות ועושה נפלאות.

ענהו רבנו: חיים, האיש המבוקש על ידיך, נמצא כאן בבית המדרש. אך מה שאמרת כי עושה הוא נפלאות, יכולני להגיד לך כי אין זה אמת. הבין הקצין כי הוא האיש המבוקש, ומיד ניגש אל העניין. המלך בכבודו

אין "שעות-קבלה" ומועדים נבחרים, שבהם הוא משגיח על ברואיו ומספק להם כל צרכי החיים.

כך היה מנהגו של משה רבנו לשפוט את העם "מן הבוקר עד הערב" תמחני אפוא עליכם, שאתם באים להציע לי דרך חדשה וזרה של קביעת ימים ושעות קבלה קצובות לפונים אלי.

"מדוע אתה יושב לבדך... ויאמר משה לחותנו

כי יבוא אלי העם לדרוש אלוקים" (יה, יד-טו)

יש להבין מה שאל יתרו, וכי לא ראה שבאים למשה לדין, ואם שאלתו היתה מדוע יושב לבד, לא מובנת תשובתו של משה "כי יבא אלי..." הרי לא ענה על השאלה. עוד יש להקשות איך דן משה לבדו, הרי שנינו 'אל תהי דן יחיד' (אבות ד, ח).

ויש לומר על פי מה שכתב הש"ך שאם שני בעלי הדין באים יחד אל הדין, הרי הם מקבלים עליהם מה שיפסוק דין זה ומותר לדון יחיד.

בזה יש לבאר שזאת היתה שאלת יתרו, "מדוע אתה יושב לבדך" הרי אסור לדון יחיד, ועל זה השיב משה "כי יבוא אלי העם לדרוש" וכיון שהם באים אלי יחד מותר לי לדון אותם.

(כתנות אור)

"יראי אלוקים אנשי

אמת" (יה, כא)

סיפר תלמיד חכם, שבפעם הראשונה שעשה "שימוש" אצל הגאון רבי יוסף רוט, מדייני בני ברק נכנס יהודי ושאל שאלה. אמר לו רבי יוסף: "איני יודע".

כשיצא היהודי, פנה אליו רבי יוסף רוט ואמר: "זה השיעור הכי חשוב שקיבלת בהוראה, כשאתה לא יודע תגיד איני יודע".

"שנאי בצע" (יה, כא)

פעם אחת פגש הצדיק רבי צבי אריה מאליק משכיל אחד ששימש כמרצה ידוע באחת האוניברסיטאות. שאל המשכיל את הרבי, אמור נא לי, חסידים רבים יש לך והם מפזרים ומעניקים לך ממונן רב, ואף אני יש לי תלמידים רבים שומעי לקחי, אולם איש מהם לא מעלה בדעתו לתת לי מאומה, מדוע?

החילוק הוא גדול, השיב הרבי, אני מואס בכסף ושונא בצע, משום כך כך אני משריש בלב חסידי את שנאת הבצע ואת המיאוס שבתאוות הכסף,

.....
הַמֵּאֲפִיָּה הַיְתֵה מִמֶּשׁ מִתַּחַת לְבֵיתוֹ שֶׁל הַנְּדִיב שְׁלָנוּ, שְׂרָאָה אֶת הַמֵּאֲפִים הַמְהַבִּילִים בְּתוֹךְ שְׁקִית הַקֶּרְטוֹן שֶׁל הַקְּבָצָן, רָאָה אִיךָ שֶׁהֵם רְפִים וּמְזַמְּיָנִים, עָקַב פִּיצַד הַקְּבָצָן לֹועֵס לְעֶסֶה אַחַר לְעֶסֶה, וְהִרְגִישׁ שֶׁהוּא לֹא יָכוֹל, הִבְטֵן שְׁלוֹ קַרְקָרָה, הוּא גַם הָיָה רָעֵב, וְאָז... חָשַׁב לְעַצְמוֹ, הֲרִי אֲנִי לֹא יָכוֹל לְעֹלֹת הַבֵּיתָה פֶּשְׁאֲנִי רָעֵב, כִּדִּי שְׁלֹא אֶכְעַס כִּפְאֶשׁ אֶרְאֶה אֶת הַחֲגִיגָה בְּבֵית, חִיב אֲנִי לְהִשְׁקִיט אֶת רַעְבוֹנִי, אֵךְ הַכֶּסֶף שֶׁהָיָה בְּרִשׁוֹתוֹ, הֲרִי הַחֲלָף בְּמִינֵי מְזוֹנוֹת שֶׁבִיד הַקְּבָצָן, נִגַּשׁ אֶל הַקְּבָצָן, הוֹשִׁיט אֶת יָדוֹ וּבִקֵּשׁ שְׁתֵּי חֲתִיכוֹת כְּתִגְמוּל עַל הַנְּדָבָה.
.....

לעי"נ האשה החשובה
מרת מרים יוכבד ב"ר צבי
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשוון

ליקוטים וסיפורים נפלאים - יתרו

שמחים לאד כל עמיתיו, מה שאין כן סוסי הדלים והכחושים כולם משפחה אחת המה, אמא ושני בניה, לכן, כשמכה אני את האחד חשים זאת גם השנים האחרים ונחלצים מיד לעזרתו. כיוצא בזה אמר הגר"ח, בענין זה שאנו דנים בו, אתה כבוד המלך נפוליאון דומה הנך לנסיך ההוא, לרשותך צבא אדיר מחומש ומאומן היטב, אלא שאינו עשוי מעור אחד, מורכב הוא מצבאות אוסטריה, פרוסיה, ספרד ואיטליה, שנלוו אל הצבא הצרפתי אשר תחת פיקודך, לפיכך מתאמץ כל אחד מהם להסב לעצמו את תהילת הנצחון, ועוד שמח בנפילת עמיתו בן ארץ אחרת, מה שאין כן צבא רוסיה, אף כי דל הוא באמצעים, כיון שבנוי הוא כמקשה אחת, מבני עם אחד הלוחם להגנת ארץ אחת - ארצו שלו, הרי כל אחד חש בסכנה המשותפת, ועושים יד אחת לחרף נפשם למען הצלתם.

מכאן, הוד מלכותו, נובע הפקפוק שלי בנצחונכם, סיים הגר"ח את פרשנותו על עתיד המלחמה.

בהמשך המלחמה נחל נפוליאון מפלה גדולה ליד מוסקבה, לאחריו נחל מפלה מוחצת במעבר הנהר ברז'ינה, כמעט כל חייליו אבדו בקרבות, הערכתו של רבי חיים התאמתה במלואה. (מורשת אבות)

"והייתם לי סגולה" (יט, ה)

אברך אחד נכנס להרה"ק בעל ה"לב שמחה" זי"ע, והיה לו פצע ביד. שאל אותו הלב שמחה, האם כבר הלכת למישהו, ענה האברך שעשה איזו סגולה, אמר לו הלב שמחה, זקני החידושי הרי"ם אמר סגולה יש דבר אחד והייתם לי סגולה, אבל עם פצע הולכים לרופא.

"וידבר אלוקים את כל הדברים האלה לאמר" (כ, א)

כשנתקבל השאגת אריה זצ"ל להיות רבה של מץ, ניגשו אליו ראשי הקהל עם פנקס הקהילה, ואמרו לו שיש תקנה קדומה בעיר לפיה כל רב חדש רושם תקנות חדשות כפי ראות עיניו לחזק את דרך התורה בעיר. לקח הרב לידי את הפנקס, ורשם בו מלה במלה את עשרת הדברות - 'כבד את אביך', 'לא תרצח', 'לא תגנוב' וכו'.

ובעצמו רוצה להפגש עמך! עליך להמתין כאן עד שיבואו לקחתך! הפטיר, והלך לו. לא חלפה שעה וכיתת אנשי חיל באו במרכבה קרבית מאובקת, והסיעו את ר' חיים אל אהל נפוליאון המהודר אשר במרכז המחנה. בראותו את פני רבינו, המקרינים אצילות תורנית טהורה, שמח בונפארטה לקראתו, ואף הוא פתח במה ששמע כבר מיהודי המדינה, על כוחות נסתרים הטמונים בו כמחולל נפלאות. גם הפעם הכחיש ר' חיים בביטול כל קשר בינו לבין מעשי נפלאות, בסך הכל יהודי פשוט אנכי השוקד ולומד תורה, לא יותר...

שוב פנה אליו נפוליאון ואמר: זה שאינך מסכים אודות סיפורי הנפלאות, ניחא, אבל שהנך איש חכם ופיקח, זאת כבר לא תוכל להכחישני. אם כן אמור לי, אפוא, מה דעתך על עתיד מלחמה קשה זו שפתחתי בה. האם כקודמותיה תסתיים אף היא בנצחון כביר, או חלילה אסון נורא אורב לי אי שם בדרכי? חשוף מחשבותיך לפני בגילוי לב וללא מורא.

פתח ר' חיים וענה, משל למה הדבר דומה? נסיך אחד עשה את דרכו במרכבה רתומה לארבעה סוסים אבירים ומשובחים, מטובי היחס והאיכות. והנה בהגיעו לתוך יער עבות מעדו רגלי אחד הסוסים לתוך ביצה טובענית, הסוס משך אחריו גם את שלושת חבריו, והמרכבה התהפכה על צידה. כל מאמצי העגלון והמשרתים לחלצם מן הבוץ עלו בתוהו. עברו שעות מתקרב עם עגלתו הרעועה,

רתומה לשלשה סוסים כחושים, ואף הם החלו מועדים ושוקעים בביצה. אולם האיכר שלף תיכף את שוטו, הצליף על הסוסים, אלו אזרו את שארית כוחם, ופתאום משכו את העגלה אל מחוץ לביצה, ויהי הדבר לפלא בעיני הנסיך ומשרתיו. ניגש הנסיך אל האיכר ותמה באזניו: לי ארבעה סוסים אבירים ומיוחסים, ולך שלשה סוסים צנומים ודקים. ובכל זאת דוקא אלו שלך נחלצו ברגע אחד מן הבוץ, ואילו שלי כבר שעות מתבוססים בבוץ ואיננו יודעים כיצד נחלץ מצרה זו.

השיבו האיכר: שום סוד מיוחד לא עמד לי להצלחה זו, אלא שסוסיך שלך טהורי גזע ומיוחסים המה, נטלת אחד מכאן ואחד משם, מהטובים והמובחרים שבכל מדינה, לפיכך כשמצליף אתה על גבם מושך כל סוס לרוח אחרת, ואינם מצליחים להתאחד למען המטרה, ואדרבה, כשמוכה האחד,

.....
הַקְבֵּץ הַבֵּיט אֶלְיוּ, סִמֵּן לוֹ בְּיָדוֹ וְאָמַר, כָּל אֱלוֹ הֵם
שְׁלִי, וְאֲנִי צָרִיךְ הַכֹּל!!
רְעֵדָה אֶחְזָה אֶת הַתּוֹרֵם הַנִּכְבָּד, פִּיֶּצֵד בְּדִיוֹק הֵם
שְׁלָה, וְהָרִי לְפָנַי רִגַע קֵט אֲנִי נִתְתִּי לָךְ אֶת הַכֶּסֶף
לְקִנּוּתָם, פִּיֶּצֵד פִּתְאוּם הִפְכוּ לַהֲיֹת שְׁלָךְ??
לְאַחַר מַחְשָׁבָה קִצְרָה הִחְלִיט לַהֲעֵבִיר עַל מְדוּתִי,
וְאָמַר לְקִבְּצֵן, תֵּן לִי לְפָחוֹת רֶק אֶחָד, אֶךְ הַקְבֵּץ
מִבֵּיט אֶלְיוֹ כְּאֵל אִישׁ זָר וְאֹמַר לוֹ הֵם שְׁלִי, לָךְ
מִפֶּה!!
גַּם כְּאֲשֶׁר בִּקֵּשׁ רֶק חֶלֶק מִמְּחִיתִיכָה קִטְנָה, הַתְּשׁוּבָה
נִשְׁנָתָה זֶה שְׁלִי!!!
.....

לעי"נ האשה החשובה מרת
צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי'
יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - יתרו

אני חוזר בתשובה". הרב נדהם: "מה קרה?" השיב האיש "האם שמעת על הסיפור של הרב יצחק רביץ ז"ל?" הרב נזכר במקרה שאירע עם הרב רביץ שעשה קידוש השם, הוא היה זקוק להשתלת כלייה וכל ילדיו נלחמו ביניהם מי יתן את כלייתו לאביו. לבסוף ניגשו לדין תורה אצל הרב אלישיב זצ"ל, שפסק כי לבכור זכות הבכורה, ואכן הבכור תרם לאביו כלייה. הדבר התפרסם ועשה קידוש השם גדול.

"כן, שמעתי. באמת קידוש שם שמיים." - הפטיר הרב. "אז תדע, כבוד הרב, שלי קרה אותו סיפור בדיוק! הייתי זקוק להשתלת כלייה והרופאים פנו אל ילדיי. אבל... בני אמר שהוא נוסע עוד מעט למסע בחו"ל והוא זקוק לכוחות ותרומת הכלייה תחליש אותו. פנו לבתי, והיא טענה שעוד מעט היא מתחילה סמסטר חדש באוניברסיטה והיא זקוקה לכוחות ללמוד, ולכן אף היא אינה יכולה."

כאן פרץ הזקן בבכי והמשיך: "הנה, אתה רואה? נתתי לילדיי את החיים, השקעתי בהם הכל, הזרמתי כספים בלי סוף, שלחתי אותם ללמוד, נתתי להם חוגים ומה לא - והם השאירו אותי ככה! הייתי מאוד מדוכדך, ובדיוק אז נחשפתי לדין התורה בין ילדי הרב רביץ וראיתי מה זה הכוח של התורה, באותו רגע החלטתי לחזור בתשובה" (ברכת דוד)

"לא תחמוד" (כ, יג)

הרה"ק מרופשיץ זצ"ל אמר: לעתיד לבוא ישב המשיח באולם גדול ויבקש מכל אחד להניח את צרור צרותיו ועושרו. לאחר מכן יכניס כל אחד לפי תורו ויאפשר לו לקחת איזו חבילה שהוא בוחר, ולאחר שכל אחד סוקר את החולי והעשירות המצויים לפניו, בוחר הוא את הישן והמוכר, את החבילה שלו, אותה הניח לפני רגע.

"כבד את אביך ואת אמך" (כ, יב)

הרה"ק האמרי אמת ז"ע אמר פעם לאחד ממקורביו שמובא בספרים (חרדים פרק סא) שבהגיעו לגיל מצוות, צריך כל יהודי לבחור לכל הפחות מצות עשה אחת ומצות לא תעשה אחת, ולקיימן בשלימות, בכל מצב, אפילו אם הדבר דורש מסירות נפש.

הוסיף הרבי, "אני קיבלתי על עצמי את העשה של 'כבד את אביך ואת אמך', ואת הלאו של 'מדבר שקר תרחק'. נשאל הרבי מדוע ראה לבחור באלו דווקא, והשיב כי המה הקשות ביותר (ראש גולת אריאל)

כשהביעו ראשי הקהילה את תמיהתם, ענה להם שבמשך כהונתו בערים אחרות נוכח שלעתים קרובות הדברים הכתובים בפנקס הקהילה נחשבים בעיני הציבור כקדושים הרבה יותר מן הדברים הכתובים במפורש בתורה. (ילקוט מאיש לרעהו)

"כבד את אביך ואת אמך למען יאריך ימך" (כ, יב)

סיפר כ"ק אדמו"ר מטולנא שליט"א, סח לי יהודי ישיש מעשה שאירע עמו לפני יותר מחמישים שנה. יום אחד קפצה עליו מחלה קשה, הרופאים הבהילוהו באומרם לו שהמחלה עלולה לקצר את ימיו. לקח היהודי את הדברים לליבו, לא ידע מנוחה לנפשו, והחליט לרדת לבני ברק לביתו של החזון איש. עברו ימים אחדים עד שהצליח לגייס את סכום הנסיעה ונכנס לביתו של החזון איש. שמע החזון"א את כל דברי היהודי שהיה שבור מאד בנפשו, ושאלו, "היש לך אב או אם?" הנהן הלה בראשו לחיוב. הוסיף ושאלו, כמה עלתה הנסיעה מירושלים? נקב הלה בסכום המדוייק. נענה החזון"א ואמר: "אולי תוכל להסביר לעצמך, כתוב בתורה 'כבד את אביך ואת אמך למען יאריך ימך' אימתי הוצאת לאחרונה על הורף חמישית מהסכום שהוצאת עבור נסיעתך לכאן. במקום לתת את הכסף

למצוה מובטחת זו, נסעת למקום שפעמים פתוח ופעמים סגור ואף כשפתוח אין זה מובטח שיתקיים האמור בפסוק..." העיד אותו יהודי: "הפשטות והישרות שבהם נאמרו הדברים מפי החזון"א, זעזעונו! מאותו יום ואילך שמתי מצוה זו של כיבוד אב ואם בראש מעיניי, וב"ה זכיתי לאריכות ימים". (מעשה איש)

"כבד את אביך ואת אמך למען יאריך ימך" (כ, יב)

בצפון תל-אביב היה בית-כנסת שבקושי "גירד" מניין מתפללים. יום אחד החל להגיע למקום מבוגר כבן שבעים, הוא לא נראה דתי מבית, הוא נהג להתפלל ומיד לצאת, רב בית הכנסת התפלל, בדרך כלל אדם כזה מגיע לאזכרה וכו' ומעולם לא ראה שבגיל כה מבוגר אדם כזה חוזר בתשובה. לאחר כמה פעמים שהאיש הופיע, פנה אליו הרב: "האם אתה זקוק לעשות אזכרה? אני פה הרב, תוכל להגיד לי". "לא.